

LUPWILILI LWANDIKIGWE NA MTUMIGWA WA KILISTO PAULO HA WAGALATIA ULONGOZI

Kitabu cha Wagalatia chandikigwa na mtumigwa wa Kilisto yakemigwe Paulo (1:1). Lukala lupwilili Paulo luyandike ha wanhu wamtogole Kilisto wali Galatia hagatigati ya kipigiti cha milao ya 48 na 57 songela viyavumbuke Kilisto. Siku Wagalatia wakala wanhu wokala mdiwambo da Loma muisi ya Galatia. Wasomi hawavitanga goya kamba Paulo kakala kwahi kipigiti viyandike lupwilili luno. Ila vodahika kamba kakala mmiwambo ino mibili, mdiwambo da Efeso ama mdiwambo da Kolinto.

Paulo kawandikila wanhu wose wamtogole Kilisto, Wayahudi na wanhu wakalile sio Wayahudi, wali mmadale ga wanhu wamtogole Kilisto ako Galatia. Kandika sama ya kuigombela na mafundizo ga uvwizi gaja galongile kamba wanhu wamtogole Kilisto wolondigwa kugawinza malagizo ga Wayahudi kulawa Mdilagano da Umwaka, ng'haning'hani kwingila kumbi. Kukala na dale da wanhu mmwanza wa wanhu wamtogole Kilisto dikemigwe Wanhu Wowatenda Wanhu Wayagwe Kuwa Wayahudi, wawalondile wanhu wamtogole Kilisto wakalile sio Wayahudi wengizigwe kumbi. Vivija waulema udaho wa kitumigwa wa Paulo. Paulo kaugombela udaho wake wa

kitumigwa mkusimulila mbuli zake (1:11—2:14) na kaugombela Usenga Unogile mkusimulila kamba ukombola wokwiza kubitila nhamanila mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto (2:16). Gano gago malawililo ga unovu ulaguswa na Mulungu na sio gaja gowotenda wanhu.

Gali Mgati ya Ikitabu

1. Paulo kosonga lupwilili lwake mkuwalamsa wanhu wantogole Kilisto ako Galatia (1:1-5).
2. Abaho Paulo kolongelela mbuli zake mwenyego zibitile mkuigombela sang'hano yake ya kufundiza na kulagusa kamba kakala yagezile kukala ukazi wa kugatamanila Malagizo ga Musa, ila ukazi huo umulemelwa (1:6—2:12).
3. Abaho kasimulila nafasi ya Malagizo ga Musa na nafasi ya ngekewa muukombola (3—4).
4. Abaho kolava ndagizi ha munhu yamtogole Kilisto avija vondagakale ukazi unogile (5:1—6:10).
5. Paulo komambukiza lupwilili lwake na ndamsa na nhambiko za kimambukizo mkukumbukila kamba kugalulwa na Mulungu na kuwa munhu wa sambu kicho kinhu kinogile ng'hani kubanza mbuli za lukuli, kamba vija kwingizigwa kumbi (6:11-18).

¹⁻² Lupwilili luno lolawa ha Paulo, mtumigwa wa Kilisto, hamoja na wandugu wose wali na nie. Nie sisaguligwe na wanhu ama na udaho wa munhu yoyose, ila nisaguligwa na Yesu Kilisto hamoja na Mulungu Tata, yamzusile Yesu

kulawa mkudanganhika. Towalamsa mweye wanhu wamtogole Kilisto muli muisi ya Galatia.

³ Ngekewa na tindiwalo kulawa ha Mulungu Tata wetu na kulawa ha Mndewa Yesu Kilisto viwe hamoja namwe.

⁴ Yesu kailava mwenyego giladi yatukombole kulawa m'vilozo vetu kulawa muulumwengu uno wihile utukala, kamba vija Mulungu na Tata wetu viyalondile. ⁵ Yenzi iwe ha Mulungu milongo yose! Amina.

Usenga Umwe Unogile

⁶ Nie nikanganya ng'hani, avija mkipigiti kiguhi vummulekile Mulungu, ayo yawakemile mweye kubitila ngekewa ya Kilisto na kugalukila kuusenga uyagwe, awo ukiitenda kamba Usenga Unogile, ⁷ awo kabisa si Usenga Unogile. Mgeligwa ubozi na awo wolonda kuhindula Usenga Unogile wa Kilisto. ⁸ Ila hata kamba tweye ama msenga wa Mulungu kulawa kuulanga yahawapetela Usenga uyagwe Unogile mbali na uno utuupeta tweye, nayadukumizigwe. ⁹ Kamba vutwishile kulonga, na sambu nolonga kabili, kamba munhu yoyose yahawapetela Usenga Unogile mbali na uja umuubokele, munhu hiyo yadukumizigwe.

¹⁰ Mkulonga vino nolonda wanhu wanhogole ama Mulungu yanhogole? Ama nolonda kuwanogeza wanhu? Kamba nihalondile kuwanogeza wanhu, sambiniwe mtumigwa wa Kilisto.

Paulo Viyapatile Utumigwa wa Kilisto

¹¹ Ndugu zangu, nolonda m'vitange, Usenga Unogile uniupetile sio kinhu kitendigwe na munhu. ¹² Siubokele kulawa ha munhu yoyose, ama kufundizigwa, ila niubokela kubitila lugubulo kulawa ha Yesu Kilisto.

¹³ Mweye muhulika mbuli zangu kipigiti cha umwaka vinikalile mnhamanila ya Kiyahudi, avija vinikalile niwagaza ng'hani wanhu wa Mulungu wamtogole Kilisto bila kuwonela bazi na kugeza kuwabananga. ¹⁴ Nie nikala Muyahudi niigogile nhamanila yangu ng'hani kuwabanza Wayahudi bwando wa mkamo wangu, na nikala nikiiyohile ng'hani kuzigoga nzoela za wahenga zetu.

¹⁵ Ila Mulungu kanisagula nie songela sinavumbuka na kung'hema nie kubitila ngekewa yake. Na viyalamule ¹⁶ kumgubula mwanage kumwangu, giladi nimpete heyo mwa Wamhazi, silondile masala kulawa ha munhu yoyose, ¹⁷ ama kuchola Yelusalemu kuiting'hana na awo wanilongole kuwa watumigwa wa Kilisto. Ila hima nichola muisi ya Alabia, na abaho nibwela mdiwambo da Damaski. ¹⁸ Abaho, milao midatu ibitile, nyhola Yelusalemu kumtembelela Petulo, na nikala na heyo mazua longo dimwe na matano. ¹⁹ Ila simonile mtumigwa yoyose iyagwe wa Kilisto ila Yakobo, mdodo wake Mndewa.

²⁰ Nowalongela ikweli haulongozi wa Mulungu kamba gano ganiwandikila sio uvwizi.

²¹ Abaho, nichola kuna ziisi za Silia na Kilikia. ²² Kipigiti hicho wanhu wamtogole Kilisto wali muisi ya Yudea wakala hawananimanya

mkunyona mkihanga. ²³ Ila wahulika wanhu wayagwe wolonga kamba, “Munhu ija yakalile yotugaza, sambu koipeta nhamanila iyakalile yolonda kuibananga.” ²⁴ Na wamuyenzi Mulungu sama yangu.

2

Watumigwa Wayagwe wa Kilisto Woitogola Sang'hano ya Paulo

¹ Viibitile milao longo dimwe na mine nibwel-eganya kabili Yelusalemu, kipigiti kino nikala hamoja na Banaba, vivija tumsola na Tito. ² Nichola kuja kwavija Mulungu kanigubulila kamba nolondigwa nichole. Abaho niwagwelela Usenga Unogile waubitile, Usenga uja unikalile niupeta mwa Wamhazi. Ila nigatenda gano kubitila mting'hano wa kifiso na vilangizi, kwavija nikala nidumba kamba kija kinitendile ama kija kinigendelela kutenda sambikipotele na mkimbilo wangu uwe jaga bule. ³ Hata Tito yakalile Mgiliki, yakalile hamoja na nie, hashulutizwe kwingizigwa kumbi, ⁴ hata avo wanhu wayagwe walonda wamwingize kumbi. Kwavija wanhu wavwizile kumtoga Kilisto wakiingiza kinyemela hatukalile kuusepa ulegeho utulinao mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto giladi watutende kuwa nyakadala zao. ⁵ Ila hatuwatogole hata kidogo, giladi ikweli ya Usenga Unogile usigale mgati yenu mazua gose.

⁶ Ila waja woneke kuwa vilangizi, hawanyongezele mbuli yoyose. Hawanitendele kinhu chochose kiyagwe, kwavija Mulungu hatagusa

mkulola kiwiliwili cha hanze. ⁷ Ila wona kamba nigweleligwa sang'hano ya kuupeta Usenga Unogile ha Wamhazi, kamba vija Petulo viyagweleligwe sang'hano ya kuupeta Usenga uno ha Wayahudi. ⁸ Kwavija Mulungu yakalile yosang'hanika msang'hano ya Petulo kamba mtumigwa wa Kilisto mwa Wayahudi, vivija kakala yosang'hanika msang'hano yangu kamba mtumigwa wa Kilisto mwa Wamhazi. ⁹ Yakobo, Petulo, na Yohana, awo woneke kuwa vilangizi, viwaitangile nhunza inigweleligwe, watugwelela mkono wa ukulume nie na Banaba kulagusa kamba twa hamoja. Watogola kamba tweye tuchole ha Wamhazi na hewo wachole ha Wayahudi. ¹⁰ Watulonda tutende kinhu kimwe, sambitwasemwe wakumbulu mdidale jao, kinhu kinikalile nigesu kukitenda.

Paulo Komkomhokela Petulo ako Antiokia

¹¹ Ila Petulo viyezile mdiwambo da Antiokia, nim'bamilila kihanga kwa kihanga kwavija kakala yotenda gehile ng'hani. ¹² Kipigiti wanhu watumigwe na Yakobo hawanavika, kakala yoja na Wamhazi wamtogole Kilisto. Ila viwavikile, kasonga kuibweza kuchugu na kuibagula kulawa ha Wamhazi kwavija kakala yowadumba awo wakalile mdidale da awo wawashulutize Wamhazi wengizigwe kumbi. ¹³ Na Wayahudi wayagwe wamtogole Kilisto wailumba na udelenya wa Petulo, avo sama ya udelenya wao wamwagiza hata Banaba. ¹⁴ Vinyonile kamba hawakalile wotenda galingile na ikweli ya Usenga Unogile, nimulongela Petulo haulongozi wa hewo wose, "Gweye kwa Muyahudi, ila

kokala kamba Mmhazi na sio kamba Muyahudi. Vilihi kabili kowashulutiza Wamhazi wazigoge nzoela za Wayahudi?"

Wayahudi na Wamhazi Wokomboligwa na Nhamanila

¹⁵ Tweye twa Wayahudi wa kuvumbuka na sio "Wamhazi wali na vilozo," kamba viwokemigwa na Wayahudi wayagwe. ¹⁶ Tweye tuvitanga kamba munhu hapetigwa kuwa mwende wa Mulungu mkugagoga Malagizo ga Musa, ila muinhamanila mgati ya Yesu Kilisto. Avo na tweye vivija twika nhamanila yetu mgati ya Yesu Kilisto giladi tutendigwe kuwa wende kubitila nhamanila mgati ya Kilisto, na sio mkugagoga Malagizo ga Musa, kwavija mkugagoga Malagizo ga Musa haduhu yondayapetigwe kuwa mwende wa Mulungu. ¹⁷ Kamba vija vituzahila kuwa wende wa Mulungu mkuilumba hamoja na Kilisto, yowa usindila kamba tweye wenyego tokoneka kuwa wene vilozo kamba viwali Wamhazi, avo tulonge kamba Kilisto kowatenda wanhu watende vilozo? Si yivo kabisa! ¹⁸ Kamba nihakizenga kabili kija kinibomole, noilagusa kamba nie kweli notenda gehile. ¹⁹ Kwavija kubitila Malagizo ga Musa nidanganhika sama ya Malagizo higo,* giladi niwe na ugima sama ya Mulungu. Nidanganhika hamoja na Kilisto mumsalaba wake, ²⁰ na sio nie nili na ugima, ila Kilisto iyo yongwelela ugima mgati yangu. Ukazi unikala mulukuli luno, nokala mnhamanila ya

* **2:19** Kudanganhika sama ya Malagizo higo nhegulo yake kuleka kulongozigwa na Malagizo ga Musa.

kumtogola Mwana wa Mulungu, ayo yaninogele nie na kuilava heyo mwenyego sama yangu. ²¹ Nie siilema ngekewa ya Mulungu, kwavija kamba kuwa bule uzenzeleganye kuyalinao Mulungu kwiza kubitila Malagizo ga Musa, basi Kilisto kadanganhika bule!

3

Malagizo ga Musa ama Nhamanila

¹ Mweye Wagalatia wabozi! Yalihi yawalogile? Kwavija nie niwapetela goya vija Yesu Kilisto viyadanganhike mumsalaba. ² Nolonda muni-longele kinhu kimwe, m'bokela Loho wa Mulungu mkugagoga Malagizo ga Musa ama mkuuhulika Usenga Unogile na kuutogola? ³ Mweye mwa wabozi kamba vino? Msonga kukala ukazi wa kuilumba na Loho wa Mulungu, habali sambi molonda kukala ukazi wa kutamanila nzonzi zenu? ⁴ Vino kugaya kumgayile sama ya Usenga Unogile, mgaya bule? Kamba mbuli zenyego vivo zili, kweli mgaya bule. ⁵ Mulungu kowagwelela mweye Loho wake na kutenda mizonza mmwenu kwavija mgagoga Malagizo ga Musa ama kwavija muutogola Usenga Unogile wa Yesu Kilisto?

⁶ Tumgelegeze Ablaham, kamba Nyandiko Zing'alile vuzilonga, "Ablaham kamtogola Mulungu, avo kapetigwa kamba munhu yalibule uzenzeleganye."* ⁷ Avo m'vimanye kamba awo womtogola Mulungu wawo lukolo lwa Ablaham. ⁸ Nyandiko Zing'alile zilola kuulongozi

* **3:6** Mbuli zino zolawa mkitababu cha MWANDUSO 15:6.

na kona kamba Mulungu kowatenda Wamhazi kuwa wende sama ya nhamanila yao. Mulungu kaulonga Usenga uno Unogile ha Ablaham, yolonga, “Wamhazi wose womotezwa kubitila gweye.”† 9 Sama ya kilamso kino, awo wekile nhamanila yao mwa Kilisto womotezwa, kamba vija Ablaham viyamotezwe sama ya nhamanila yake.

10 Kwavija waja wose wogendelela kugatamanila Malagizo ga Musa kuwatenda watogoligwe na Mulungu wa muna indukumiza, kwavija yandikigwa Mzinyandiko Zing'alile, “Munhu yoyose yalekile kuzigoga na kuziwinza mbuli zose zandikigwe mkitabu cha Malagizo ga Musa kodukumizwa na Mulungu.”‡ 11 Kweli kabisa, haduhu munhu yondayapetigwe kuwa kabule uzenzeleganye haulongozi wa Mulungu mkugagoga Malagizo ga Musa, kwavija Nyandiko Zing'alile zolonga, “Munhu yalibule uzenzeleganye kokala mnhamanila.”§ 12 Na Malagizo ga Musa hagatamanila nhamanila. Ila Nyandiko Zing'alile zolonga, “Munhu yoyose yogatenda gose gali Mmalagizo ga Musa kowa na ugima kubitila Malagizo higo.”*

13 Kilisto katukombola kulawa muna inhaguso ya Gamalagizo ga Musa. Kipigiti viyatumbikwe mumsalaba, kadukumizwa sama ya mbuli zetu zihile, kwavija yandikigwa

† 3:8 Mbuli zino zolawa mkitabu cha MWANDUSO 12:3; 18:18; 22:18. ‡ 3:10 Mbuli zino zolawa mkitabu cha NG'HUMBUKILA

YA TOLATI 27:26. § 3:11 Mbuli zino zolawa mkitabu cha

HABAKUKI 2:4. * 3:12 Mbuli zino zolawa mkitabu cha MBULI ZA WALAWI 18:5.

Mzinyandiko Zing'alile, "Munhu yoyose yatumvikwe mum'biki kadukumizigwa."† ¹⁴ Yesu Kilisto katukombola tweye giladi motelo zija Mulungu zayailagane na Ablaham, Mulungu yawagwelele Wamhazi kubitila Yesu Kilisto, giladi mku-bitila nhamanila tubokele Loho wa Mulungu, ayo Mulungu yalongile kamba komgala.

Malagizo ga Musa na Kilagano

¹⁵ Ndugu zangu, beta niwalongele mbuli zilingile na gaja gatutendaga mazua gose. Wanhu wabili wahaitogolela mbuli, haduhu munhu yondayagabene gaja gawaitogolele ama kongeza kinhu muimbuli ija. ¹⁶ Mulungu kamwikila kilagano Ablaham na lukolo lwake, Nyandiko Zing'alile hazilonga, "Na ng'holo zake," kamba wanhu bwando, ila zolonga, "Na lukolo lwake," nehgulo yake munhu imwe, na munhu hiyo iyo Kilisto.‡ ¹⁷ Kinilonda kulonga icho kino, Malagizo ga Musa, gezile milao mia nne na malongo madatu hamwande, hagamaha kudibehusa hamgwazo lagano dikigwe haichanduso na Mulungu na kusegeza kilagano cha Mulungu. ¹⁸ Kwavija kamba nhunza ya Mulungu yotamanila Gamalagizo ga Musa, basi havidahika kutamanila kilagano. Ila Mulungu muunovu wake kamgwaa Ablaham nhunza kubitila kilagano.

¹⁹ Avo Malagizo ga Musa gakala na sang'hano ilihi? Malagizo ga Musa gongezigwa mdilagano giladi kulagusa nehgulo ya vilozo, na ikala

† **3:13** Mbuli zino zolawa mkitabu cha NG'HUMBUKILA YA TOLATI 21:23. ‡ **3:16** Mbuli zino zolawa mkitabu cha NG'HUMBUKILA YA TOLATI 12:7; 13:15; 24:7.

isang'hanika mbaka kipigiti viyezile Kilisto, ayo wa lukolo lwa Ablaham, Mulungu yekile kilagano sama yake. Mulungu kagalava Malagizo ha Musa kubitila wasenga wa Mulungu wa kuulanga, ayo yakalile hagatigati ya Mulungu na wanhu. ²⁰ Munhu wa hagatigati mazua gose kosang'hanika na wanhu wa mmadale mabili. Ila Mulungu, ayo yali yeiyeka, hakalile na munhu wa hagatigati kipigiti viyamgwelele Ablaham kilagano chake.

Kilondigwa na Malagizo ga Musa

²¹ Avo tulonge Malagizo ga Musa gokiiibamilila na vilagano va Mulungu? Si vivo kabisala! Kwavija kamba Malagizo gawabokele wanhu gahadahile kuwatenda wapate ugima, wanhu walibule uzenzeleganye wahapatikane mkugagoga Malagizo higo. ²² Ila Nyandiko Zing'alile zolonga kamba, wanhu wose wa mkifungo cha mhiko za vilozo, giladi nhunza ija itulongeligwe kamba togweleligwa kubitila nhamanila mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto wogweleligwa awo wondawatogole.

²³ Kipigiti nhamanila ino hainakwiza, tukala wafungigwa wa Malagizo ga Musa, tufungigwa mbaka haja nhamanila ija vuigubuligwe. ²⁴ Avo Malagizo ga Musa gakala na udaho wa kutulongoza mbaka viyezile Kilisto, giladi tupetigwe kamba wende wa Mulungu kubitila nhamanila. ²⁵ Avo sambu nhamanila iza, Malagizo ga Musa gabule udaho wa kutulongoza.

²⁶ Avo mweye mose mwa wana wa Mulungu kubitila nhamanila mkuilumba hamoja na Yesu

Kilisto. ²⁷ Kwavija mweye mose m'batizigwe mkuilumba hamoja na Kilisto, mowa kamba Kilisto mwenyego. ²⁸ Haduhu Muyahudi ama Mgiliki, nyakadala ama yailegehe, mbigalo ama mtwanzi, kwavija mweye mose mwa kinhu kimwe mkuilumba na Yesu Kilisto. ²⁹ Kamba mweye mwa wanhu wa Kilisto, avo mweye mwa lukolo lwa Ablaham. Mweye mwa wahazi wake, na kilagano cha Mulungu chayailagane na Ablaham chowa chenu.

4

¹ Kinilonda kulonga icho kino, muhazi kipigiti yali mdodo, kalinga kamba nyakadala, hata kamba heyo iyo mwene vinhu vose. ² Heyo ka hasi ya wemilizi na walezi mbaka kipigiti kikigwe na tataake. ³ Avo vivija na tweye, vitukalile wadodo twingizigwa muunyakadala hasi ya ulongozi wa loho yotawala ulumwengu uno. ⁴ Ila kipigiti kilondigwe vikivikile, Mulungu kamtuma Mwanage muulumwengu. Kaleligwa na mtwanzi, kakala hasi ya Malagizo ga Musa, ⁵ giladi yatukombole tweye tose tukalile hasi ya Malagizo ga Musa, giladi tutendigwe kuwa wana wa Mulungu.

⁶ Na kwavija mweye mwa wana zake, Mulungu kamgala Loho wa Mwanage mmioyo yetu, yotutenda tweye tulile, "Aba!" Nhegulo yake "Tata!" ⁷ Avo mweye hamuli nyakadala wa loho ija yotawala ulumwengu uno, ila mwa wana, na kwavija mweye mwa wana wa Mulungu, Mulungu kawatenda mweye vivija muwe wahazi.

Paulo Kodungwadungwa Sama ya Wagalatia

⁸ Umwaka kipigiti vumkalile hamunamtanga Mulungu, mkala nyakadala wa vinhu vikalile si miungu. ⁹ Ila sambi mumtanga Mulungu, ama mmbuli ziyagwe Mulungu kowatanga mw-eye, modahaze kubweleganya kabili kuna ziloho zinyekile zilibule kinhu? Habali molonda kuwa nyakadala zao mwanza wa ikabili? ¹⁰ Mng'hali mogoga mazua kisinyo, milenge, misimu, na milao. ¹¹ Nodumba kamba sang'hano iniisang'hane sama yenu iwa bule.

¹² Ndugu zangu, nowayalalila mweye mkale kamba nie vinikala muulegeho kulawa mzimbuli zino, kwavija nie nigaluka kamba mweye Wamhazi, muulegeho kulawa Mmalagizo gose ga Musa. Mweye hamunitendele mbuli yoyose ihile kipigiti vinikalile waichanduso kuwapetela mweye Usenga Unogile. ¹³ M'vitanga kamba sama ya utamu niwapetela mweye Usenga Unogile mwanza wa ichanduso. ¹⁴ Hata kamba utamu wangu ukala mbuli ngaga kumwenu, ila mweye hamunizabuze ama kunilema, ila muni-bokela kamba vija nikala msenga wa Mulungu wa kuulanga, kamba vija nikala Yesu Kilisto mwenyego. ¹⁵ Mkala na ndeng'ha! Avo choni kiwalawilile? Nolonda nilonge kamba, kamba muhadaha mgalave meso genu mngwelele nie. ¹⁶ Sambu nie nigaluka mdumuka wenu sama ya kuwalongela mweye ikweli?

¹⁷ Wanhu waja wolonda kuuhindula Usenga Unogile wa Kilisto, wosulukila ng'hani wawapate mweye, ila si kwa mbuli zinogile. Kinhu chowolonda kuwatenda mweye mwinege na nie,

giladi muwe na sulukila iija mgati yao kamba hewo viwali nayo mgati yenu. ¹⁸ Vinoga kuwa na sulukila ya kutenda ganogile mkipigiti chose, na sio tu mkipigiti nie nihawa hamoja na mweye. ¹⁹ Wanangu wanogelwa! Mwanza uyagwe nokona usungu wa kulela mwana sama yenu, mbaka mgaluke kuwa wanahina wa kweli wa Kilisto. ²⁰ Nolonda ng'hani kukala na mweye sambisambi, na nogalula dizwi jangu, kwavija nodungwadungwa ng'hani sama yenu.

Sala na Hajili

²¹ Nilongeleni, mweye mulonda kukala hasi ya Malagizo ga Musa, hamgahulika Gamalagizo ga Musa vugalonga? ²² Kwavija yandikigwa Mzinyandiko Zing'alile kamba Ablaham kakala na wana wabili, mwana imwe kaleligwa na mtwanzi yakalile nyakadala, na mwana iyagwe kaleligwa na mtwanzi yailegehe. ²³ Mwana yavumbuke na mtwanzi nyakadala kavumbuka kamba viwovumbuka wana wayagwe, ila mwana yavumbuke na mtwanzi yailegehe kavumbuka sama ya kuvikiza kilagano cha Mungu. ²⁴ Watwanzi wano wabili wawa kamba kilingilo cha malagano mabili. Lagano dimwe dolawa Kudigongo da Sinai, dino dijo lagano da Hajili, na dolela wana wondawawe nyakadala. ²⁵ Avo Hajili kalinga na Gongo da Sinai dili muisi ya Alabia, na kalinga na wambo da Yelusalemu ya lelo, kwavija ka muunyakadala hamoja na wanage. ²⁶ Ila Sala kalinga na Yelusalemu ili kuulanga, iilegeha, na heyo kalinga na mamaetu. ²⁷ Kwavija yandikigwa Mzinyandiko Zing'alile,

“Deng'helela gweye mtwanzi ulibule sambo, gw-eye hulelile mwana.

Toa nyangi na ulile ng'hani mkudeng'ha gw-eye hulanzile usungu wa kulela mwana!

Kwavija mtwanzi mgane kowa na wana bwando kum'banza ija yali na mbigalo.”*

²⁸ Avo, ndugu zangu, mweye mwa wana wa Mulungu sama ya kilagano chake kamba viyakalile Isaka. ²⁹ Ila kamba viikalile kipigiti kija, mwana yavumbuke kamba viwovumbuka wana wayagwe kamgaza mwana yavumbuke kamba Loho wa Mulungu viyalondile, avo na kipigiti kino vivo ili. ³⁰ Ila Nyandiko Zing'alile zolongaze? Zolonga, “Muwinge mtwanzi nyakadala na mwanage, kwavija mwana wa mtwanzi nyakadala havidahika kuhala hamoja na mwana wa mtwanzi yailegehe.”†

³¹ Avo, ndugu zangu, tweye hatuli wana wa mtwanzi yali nyakadala, ila twa wana wa mtwanzi yailegehe.

5

Mwike Goya Ulegeho Wenu

¹ Kilisto katukombola, avo kaleni muilegehe, sambimuigele wenyego kabili mkifungo cha unyakadala wa Malagizo ga Musa.

² Tegelezeni! Nie, Paulo, nowalongela kamba muhatogola kwingizigwa kumbi, Kilisto kowa si kinhu kabisa kumwenu. ³ Nolonga kabili ha kila munhu yotogola kwingila kumbi

* **4:27** Mbuli zino zolawa mkitabu cha ISAYA 54:1. † **4:30** Mbuli zino zolawa mkitabu cha MWANDUSO 21:10.

kamba kolondigwa yagagoge Malagizo gose ga Musa. ⁴ Mweye mulondile kuwa wende wa Mulungu mkubitila kugagoga Malagizo ga Musa muissegeza wenyego kulawa ha Kilisto, muihonya ngekewa ya Mulungu. ⁵ Kumwetu tweye, tamanilo jetu kamba Mulungu kotupeta kamba twabule uzenzeleganye hamoja na heyo. Vino vivo tubeta na mhiko ya Loho wa Mulungu yosang'hanika kubitila nhamanila yetu. ⁶ Kwavija tuhailumba hamoja na Yesu Kilisto, kwingila kumbi ama kuleka kwingila kumbi si kinhu kipetigwa, ila kinhu kipetigwa nhamanila iwatenda mweye muwanogele wanhu wayagwe.

⁷ Mkala mgendelela goya mkuilumba hamoja na Kilisto, avo yalihi yawagomese muleke kugoga kweli ino? ⁸ Uswagizi uno haulawile ha Mulungu, ayo yawakemile mweye. ⁹ Fundizo dino da uvwizi dilinga kamba mela dodo ditenda tonge jose dilulumuke. ¹⁰ Nie sidungwadungwa mmoyo sama yenu mkuilumba hamoja na Mndewa kamba hamgelegeza mbali na vunigelegeza nie. Ila munhu yoyose yowatenda mweye muwegele kotagusigwa na Mulungu.

¹¹ Ila, ndugu zangu, habali nie ning'hali nigunga kamba ning'hali nipeta kamba wanhu wolondigwa wengile kumbi? Kamba ihawa vino basi ving'hwaso vilawilile sama ya usenga wangu wa mbuli ya msalaba wa Kilisto vihasegezwe. ¹² Nolonda kamba waja wowagudemeza, avo wolonda kuwabananga mweye mkuwengiza kumbi, waibanange wenyego.

¹³ Mweye, ndugu zangu, mkemigwa giladi

mkale muulegeho, ila sambimuugalule ulegeho uno kamba uwo nafasi ya kutenda gaja gokusulukila lukuli, ila noye diwatende mw-eye muisang'hanikile wenyego kwa wenyego. ¹⁴ Kwavija Malagizo gose ga Musa gavikizwa muindagizi imwe, ilinga, "Mnogele munhu wa mmabehi nagwe kamba vuukinogela gw-eye." ¹⁵ Ila kamba muhaigagadula na kuija kamba wang'onyo wa kumuhulo, loleni sambimuibanange wenyego kwa wenyego.

Mbuli Zoyolonda Loho na Mbuli Zilulonda Lukuli

¹⁶ Avo nolonga, kaleni mkulongozigwa na Loho wa Mulungu, mkutenda hivo hamdaha kuziwinza sulukila za lukuli. ¹⁷ Kwavija gaja gosulukilwa na lukuli goibamilila na gaja golondigwa na Loho wa Mulungu, na gaja gosulukilwa na Loho wa Mulungu goibamilila na gaja golondigwa na lukuli. Gano mabili goibamilila, giladi gawazuile kutenda gaja gamulonda. ¹⁸ Ila kamba muhalongozwa na Loho wa Mulungu, hamuli hasi ya Malagizo ga Musa.

¹⁹ Sang'hano za lukuli zizo zino, ugoni, unyolodosi, uvuludusi, ²⁰ kutambikila miwegu, uhawi, kuihila, uhasanyi, migongo, lusango, ndwagi, kuuigola, kuibeza, ²¹ wivu, kukoligwa, kutenda sona za kuja na kung'wa ugimbi chaka, na vinhu vilingile kamba hivo. Nowalongela kamba viniwalongele haichanduso, kamba, awo wotenda mbuli kamba zino havidahika kuuhala Undewa wa Mulungu.

²² Ila zino zizo mbuli zilawa Muloho wa Mulungu, noge, deng'ho, tindiwalo, mwazaganyo, moyo kunoga, unozizi, kuwa bule uzenzeleganye, ²³ uhozi, na kuizuila kutenda mbuli zihile. Haduhu malagizo mzimbuli kamba zino. ²⁴ Na awo wali wanhu wa Yesu Kilisto waluwamba lukuli mumsalaba hamoja na sulukila na ngelegeza zake zihile. ²⁵ Tuhakala mkumtamanila Loho wa Mulungu, vivija tutogole kulongozwa na Loho wa Mulungu. ²⁶ Avo sambituitope ama kuidwanza wenyego kwa wenyego ama kuiyonela migongo.

6

Ipapileni Mibahasa Wenyego kwa Wenyego

¹ Ndugu zangu, kamba munhu mmwanza wenu koneka yotenda vilozo, mweye mose mtenda gaja goyolonga Loho wa Mulungu, molondigwa mum'bweze munhu hiyo mholemhole mnzila igoloke. Ila teganyeni na mweye vivija sambimgezigwe. ² Ipapileni mibahasa wenyego kwa wenyego, mkutenda vino mogavikiza malagizo ga Kilisto. ³ Kamba munhu yahakiiyona kinhu, kumbe heyo si kinhu, koivwizila mwenyego. ⁴ Kila munhu na yailole sang'hano yake mwenyego, kamba inoga basi na yaitopele sang'hano ija iyatendile bila kuilinga na sang'hano ya munhu iyagwe, ⁵ kwavija kila munhu kolondigwa kudipapa bahasha jake mwenyego.

⁶ Awo wobokela mafundo ga Usenga wa Mulungu wolondigwa wasangile vinhu vose vinogile ha wakulufunzi zao.

⁷ Sambimuiwizile, Mulungu haponezwaga, kwavija chochose chondauhande kicho chondauhune. ⁸ Uhahanda mulukuli, kohuna ubananzi kulawa mulukuli. Ila kamba uhandanda muloho, kohuna ugima wa digunge kulawa muloho. ⁹ Avo sambitudonhe kutenda ganogile, kwavija tokwiza kuhuna mumsimu wake kamba hatubwelile kukisogo. ¹⁰ Avo tuhapata nafasi, tuwatendele ganogile wanhu wose, ng'haning'hani awo wali mmulango wa wanhu wantogole Kilisto.

Ndagizi na Ndamsa za Kimambukizo

¹¹ Loleni vinyandika na helufi ng'hulu na mkono wangu mwenyego! ¹² Wanhu wowashulutiza mweye mwingile kumbi iwo waja wolonda woneke wanoga mmbuli za mulukuli. Na wotenda vino sama ya kinhu kimwe, kamba sambiwagaye sama ya ifa ya Kilisto mumsalaba. ¹³ Hata waja wengile kumbi hawagagoga Malagizo ga Musa, ila wolonda mweye mwingile kumbi giladi waitopele kwingila kumbi kumwenu. ¹⁴ Nie nabule kinhu chochose cha kuitopela, ila msalaba uyawambigwe Mndewa wetu Yesu Kilisto. Kubitila msalaba uno, niupeta ulumwengu kamba vija wisha kudanganhika, na mmbuli ya ulumwengu, nie nipetigwa kamba vija nidanganhika. ¹⁵ Kwingila kumbi ama kuleka kwingila kumbi si kinhu kipetigwa, ila kinhu kipetigwa kuwa munhu wa sambi. ¹⁶ Tindiwalo na bazi vikale na awo wose wodiwinza lagizo dino, na Israeli ya Mulungu, nhegulo yake "wanhu wa Mulungu."

¹⁷ Kusongela sambi na kugendelela, munhu sambiyangaze, kwavija nizipapa ng'hovu za Yesu mulukuli lwangu.

¹⁸ Ndugu zangu, ngekewa ya Mndewa wetu Yesu Kilsto iwe na loho zenu. Amina.

**Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto**
The Holy Bible in the Zaramo language of Tanzania
Zaramo: Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto (Bible)

copyright © 2019 Pioneer Bible Translators

Language: Zaramo

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f5372143-dd2f-5452-9f25-3aada8fab0bd